

SZÚCS LÁSZLÓ

Szoborkeringő

Vitatott végeredményű átépítése előtt állt a váradi főtéren egy szobor, mely a pár lépésnyire, a Holdas templom mellett 215 esztendeje született Gozdsu Manó (Emanuil Gojdu) alakját örökítette meg. Úgy két esztendeje szedték darabjaira és szállították el, amikor a munkálatok nyomán a Szent László tér már inkább holdbéli tájra emlékeztetett. Bevallom, nem sokat gondolkodtam azóta, hogy mi lehet a talapzatával együtt jó nyolc méter magas kőalak sorsa. Feltételeztem, hogy az időszerűvé vált restaurálás után a múzeum raktárában várja, hogy visszakerüljön a város egyik közterére, ha már a városvezetés úgy döntött, hogy a tér felújítása után nem térhet vissza a Kovách-féle ház elé. A sikeres ügyvéd, országgyűlési képviselő, későbbi krassói főispán, aki Pesten elsőként vezette be ügyvédi irodájában a magyar ügykezelési nyelvet, végrendeletében a „román nemzet Magyarországon és Erdélyben élő és a görögkeleti ortodox hitet gyakorló” részére hagyta vagyonát; ennek emlékét őrzi ma a Gozdsu-udvar a magyar fővárosban. A nevét viseli jelenleg is szülővárosának egyik elit középiskolája. A románság mindenképpen úgy tekint rá – joggal –, mint aki sokat tett nemzetársai érdekében, kisebbségi jogaikért. Miközben ifjúkorában magyarul verselt, s nagybátyja volt a magyar íróként ismert Gozdsu Eleknek.

A minap viszont egy sajtóhírből arról értesültem, hogy a hálás utókor – legalábbis a mai városvezetés – viszont azt

tartotta helyesnek, hogy a szobor az ősi strand közelében egy elhanyagolt, gazos, bokros helyen szerénykedjen, miközben Vitéz Mihály lovas szobra egy percre sem került el a főtérről, pedig neki annyi köze volt a városhoz, hogy már hatalmát veszve eltöltött itt egy éjszakát, mikor Bécsbe igyekezett – sikertelenül – támogatásért lobbizni a császárhoz. Igaz, volt olyan elképzelés, hogy Mihályt az Olaszi temető helyén kialakított parkba költöztessék, s helyét – egy másik lovat megülve – egy későbbi király, Ferdinánd foglalta volna el. Ebből – sajnos vagy szerencsére – nem lett semmi. Úgy hiszem, hogy a királyok helyett a város mai lakói számára éppen Gozdsu alakja lehetne egy közös szimbólum, akire talán még a főtér kompromisszumos névadójaként is gondolhatnánk, akár úgy is, hogy az emlékére egy új, emberléptékű, a mai kor vizuális igényeinek megfelelő szobrot készíttessenek.